

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

7-8. évfolyamos tanulók számára

3. forduló

MEGOLDÓKULCS

Össz.pontszám:	78 p	
----------------	------	--

1. Talált tárgyak osztálya

A következő szólásokat, közmondásokat egy-egy tárggyal kell kiegészítened toldalékos formában, majd a jelentések betűjelét a mondat után írni. Figyelj, mert két magyarázatot nem tudsz beilleszteni a táblázatba! A következő tárgyak között válogathatsz (csak 5-re lesz szükséged):

tányér, bot, kalap, ing, kereszt, kabát, pohár, korona, váza, cipő

Mindenkinek megvan a maga <u>keresztje</u> .	B
Többe kerül a gomb, mint a <u>kabát</u> .	A
Öntsünk tiszta vizet a <u>pohárba</u> .	D
Akinek nem <u>inge</u> , ne vegye magára!	C
Aki <u>bottal</u> köszön, annak doronggal felelnek.	G

5p	
----	--

- A) Nem gazdaságos.
- B) Senki sem kerülheti el a nehézségeket az életben.
- C) Csak azzal foglalkozz, ami rád vonatkozik!
- D) Fontos, hogy világosan beszéljünk.
- E) Bárkivel előfordulhat, hogy hibázik.
- F) Vállald a nehézségeket, ha a célt el akarod érni!
- G) Ne várd, hogy kedvesek legyenek hozzád, ha te magad is harcias vagy!

5p	
----	--

2. Csak helyesen!

Az alábbi szavakból hiányzik a j vagy ly betű. Pótold a megfelelő betűket!

bájos, muszáj, selymes, tutaj, lejtő,
bolyhos, süllyed, zsámoly, karvaly, kevély,

10p	
-----	--

3. Helyesírási totó

Válaszd ki a helyesen írt szavakat! Ha az első a helyes, akkor írd a négyzetbe az 1-es számot, ha a második, írd a 2-t. Ha mindkettő, akkor az x-et!

	1.	2.	Tipp
1.	kerül	kerűl	1
2.	hirdet	hírdet	1
3.	szakál	szakáll	2
4.	higyje	higgye	2
5.	had	hadd	X
6.	leg-el-ső	le-gel-ső	1
7.	pec-hes	pe-ches	2
8.	turista	túrista	1
9.	árboc	árbóc	2
10.	Anett-tel	Anettel	1
11.	február 1-én	február 1-jén	X
12.	tizes	tízes	2
13.	jegygyűrű	jeggyűrű	1
+1	bólintgat	bólingat	X

14p

4. Petőfi, a világjáró

Az elmúlt százötven év alatt a világban 340 helyen állítottak köztéri szobrot a költőnek, ezek közül a helyszínek közül olvashatsz néhányat a következő feladatban. A változatosság kedvéért találsz közöttük megyét, tájegységet, utcanevet, földrészt, intézményt.

a) Írd le a tulajdonneveket folyóírással!

LENGYELALFÖLD

Lengyel-alföld

KÁRPÁTALJA

Kárpátalja

VOROVSKIJUTCA

Vorovszkij utca

OHRIDITÓPARTJA

Ohridi-tó partja

DÉLAMERIKA

Dél-Amerika

10p

b) A következő tulajdonneveket –i képzővel láttuk el!

MÁRAMAROSMEGYEI

Máramaros megyei

TÁVOLKELETI

távol-keleti

ECUADORI KULTURÁLIS KÖZPONTI ecuadori kulturális központi

6p

5. Illatosan

Az alábbi szöveg időutazásra hív: az illatok világában fogunk elmerülni. Olvasd el a részletet, majd válaszolj a kérdésekre!

Az első ismert parfümkészítő, Tapputi nevét egy Kr. e. 1200 körül készült mezopotámiai ékírástos tábla őrizte meg.

A parfümkészítés igen jelentős és megbecsült munkának számított az ókori Egyiptomban, ahol egyes „mágikus illatú” balsamokat Ré napisten verejtékének nevezték.

Ellentétben a mai parfümökkel az ókoriak olaj alapúak voltak. Elkészítési módjuk egyszerűnek bizonyult: olívaolajba áztattak különböző növényeket, legtöbbször levendulát, liliomot, rózsát vagy mandulát.

Avicenna (980-1037) perzsa orvos és vegyész nyert ki először virágokból olajat. Módszerét a keresztetek közvetítésével ismerte meg Európa.

Az első európai, alkohol bázisú parfümöt királynévíznek vagy magyar víznek hívták. A 14. században készült, egész Európát meghódító parfüm – amelynek eredeti receptje mára már elveszett, a későbbiek szerint pedig főként rozmaringot és kakukkfűvet tartalmazott – a hagyomány szerint Károly Róbert magyar király lengyel felesége, Erzsébet királyné parancsára készült.

A parfümiparág fellendülése a nagy pestisjárványoknak volt köszönhető, ugyanis a korabeli európaiak meg voltak győződve arról, hogy a mérgező gőzök a fő bűnösök a fekete halál elterjedéséért. Így már a kezdetektől fogva különböző növényi olajokat használtak a levegő megtisztítása végett.

A világ első mesterségesen előállított parfümje 1921-ben jött létre Franciaországban, a Chanel No. 5 nevet kapta, az északi sarkkörön túli világ ihlette, és több mint 80 összetevő felhasználásával készült. Hamarosan a legnépszerűbb illat lett, és máig a legtöbbet eladott parfümnek számít.

Forrás: <https://mult-kor.hu/10-erdekesség-a-parfiumk-trteneterol-20161215>

a) Töltsd ki a táblázatot a hiányzó adatokkal!

Idő	Helyszín	Esemény
Kr.e. 1200	Mezopotámia vagy mezopotámiai	az első ismert parfüm létrejötte
(980-1037) vagy középkor vagy 10-11. század vagy 1 000 körül	Perzsia	virágokból nyertek ki olajat
14. század	Európa (Magyarország)	a királynévíz megjelenése
1921	Franciaország	az első mesterségesen előállított parfüm

Sajnos a versenyen azt a feladatlapot kapták kézhez a versenyzők, amelyben meg volt adva a megoldás, ezért ezt a feladatot nem vettük figyelembe. Elnézést kérünk!

8p	
-----------	--

b) Igaz – hamis

Az első parfüm készítőjének Rét tartjuk.

IGAZ - HAMIS

A királynévíz a mai napig népszerű Európában.

IGAZ - HAMIS

A mai parfümök olaj alapúak.

IGAZ - HAMIS

A parfümöknek gyógyító hatást is tulajdonítottak.

IGAZ – HAMIS

4p

c) Számozással tedd időrendbe a következő állításokat!

Alkohol bázisú parfüm gyártása. 3.

Olívaolajba különböző növényeket áztatnak. 1.

Mesterséges úton állítanak elő parfümöt. 4.

Virágokból nyernek ki olajat. 2.

4p

d) A fenti szöveg egyes mondataiból kiemeltünk egy-egy szót, majd más mondatokba ültettük, illetve új mondatot illesztettünk az eredetihez. Melyik állítás igaz a szópárokra? A helyes választ karikázd be!

A parfümkészítés igen jelentős és megbecsült munkának számított az ókori Egyiptomban.
Számított a nagybátyja segítségére.

x) azonos alakú szó

y) többjelentésű szó

z) egyjelentésű szó

A világ első mesterségesen előállított parfümje 1921-ben jött létre Franciaországban, a Chanel No. 5 nevet kapta.
Nem lehet komolyan venni, mert minden mondata után hangosan nevet.

x) többjelentésű szó

y) hasonló hangzású szó

z) azonos alakú szó

A parfümiparág fellendülése a nagy pestisjárványoknak volt köszönhető.
Az új utak megépítésével kezdetét vette a kereskedelem felvirágzása.

x) hasonló hangzású szó

y) egyjelentésű szó

z) rokon értelmű szó

6p

e) Tedd jelen időbe és felszólító módba a szöveg igéit! Ügyelj arra, hogy a szám, a személy és a ragozás se változzon!

elveszett	<u>vessen el</u>	használtak	<u>használjanak</u>
számított	<u>számítson</u>	tartalmazott	<u>tartalmazzon</u>
voltak	<u>legyenek</u>	ihlette	<u>ihlesse</u>

6p